

2

Γάμος – Οικογένεια

Τι είναι ο γάμος;

Είναι εκείνη η ειδική κοινωνία ζωής και αγάπης ανάμεσα σε έναν άνδρα και μια γυναίκα, μέσα στην οποία αναπτύσσονται ιδιαίτερες ιδιότητες και στόχοι.

Ποιες είναι οι προτεραιότητες και οι στόχοι του γάμου;

Είναι διάφοροι και συμπληρωματικοί:

- Η αμοιβαία προσωπική δωρεά, ειδική και αποκλειστική, του συζύγου και της συζύγου.
- Η ετεροφυλικότητα, η οποία οδηγεί στη διαπροσωπική συμπληρωματικότητα.
- Η ενότητα.
- Η πιστότητα.
- Το αδιάλυτο.
- Η γονιμότητα.
- Η ανατροφή των τέκνων.
- Το άνοιγμα και η δέσμευση προς την χριστιανική κοινότητα και προς την κοινωνία.

Αυτές οι προτεραιότητες και σκοποί είναι αξιόλογοι ήδη στο ανθρώπινο επίπεδο, αλλά πολύ περισσότερο στη χριστιανική ζωή, όπου ο Γάμος είναι ιερό Μυστήριο.

Ποια σχέση εγκαθίσταται ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα μέσα στο γάμο;

Ο άνδρας και η γυναίκα είναι ίσοι ως πρόσωπα και συμπληρωματικοί ως αρσενικό και θηλυκό. Με αυτό τον τρόπο τελειοποιούνται αμοιβαία.

Η ένωσή τους περιλαμβάνει ακόμη και τη σεξουαλική διάσταση, όπου το σώμα και το πνεύμα ενώνονται, «έτσι ώστε δεν είναι πια δύο, αλλά μία μόνο σάρκα» (Μτ.19,6), και ταυτόχρονα συνεργάζονται με το Θεό στην τεκνοποίηση και διαπαιδαγώγηση μιας νέας ανθρωπίνης ζωής. Η γαμήλια ένωση, σύμφωνα με το αρχικό θεϊκό σχέδιο, είναι αδιάλυτη: «Αυτό που ο Θεός συνέζευξε, ο άνθρωπος να μην το χωρίζει» (Μτ.19,6)

Πού βασιζεται αυτή η αντίληψη;

Αυτή η αντίληψη του γάμου:

- Καθορίστηκε από το Θεό δημιουργό, ο οποίος στην αρχή του κόσμου έπλασε τον άνθρωπο «άνδρα και γυναίκα» (Γεν.1,27),
- τη δηλώνει η ορθή λογική,
- αναγνωρίζεται από όλες τις μεγάλες θρησκείες,
- ανυψώθηκε από τον Χριστό στην αξιοπρέπεια του μυστηρίου.

Ποια σχέση υπάρχει ανάμεσα στο γάμο και την οικογένεια;

Η οικογένεια είναι η φυσική κοινωνία, βασισμένη στο γάμο ανάμεσα σε έναν άνδρα και μια γυναίκα. Συνεπώς ένας άνδρας και μία γυναίκα, ενωμένοι στο γάμο, αποτελούν μαζί με τα παιδιά τους μια οικογένεια. Καθένας από αυτούς είναι πρόσωπο ίσο με τα άλλα στην αξιοπρέπεια, έχοντας το καθένα ειδικές και συμπληρωματικές ευθύνες.

Ποιος είναι ο ρόλος της οικογένειας;

- Στο κοινωνικό επίπεδο είναι:
 - ένας θεσμός φυσικός και αναντικατάστατος,
 - το θεμελιώδες και κεντρικό κύτταρο της κοινωνίας, θεμελιώδες στοιχείο του κοινού καλού της κάθε κοινωνίας, αληθινός πυλώνας που υποβαστάζει το μέλλον της ανθρωπότητας,

- το πρώτο και σπουδαιότερο επίπεδο της κοινωνικής διάρθρωσης,
 - η πρωταρχική πηγή και πλούτος της κοινωνίας και της αλληλεγγύης,
 - η θεμελιώδης εμπειρία κοινωνίας και υπευθυνότητας μεταξύ των ανθρώπων και μέσα στην κοινωνία,
 - ο χώρος κοινωνικής προαγωγής των ατόμων,
 - ο φορέας ιστορικών, κοινωνικών και οικονομικών αξιών.
- Στο προσωπικό επίπεδο η οικογένεια είναι:
 - το περιβάλλον της κοινωνίας ζωής και αγάπης του ατόμου,
 - ο φυσικός χώρος της μετάδοσης και συνέχισης της ζωής, της ανάπτυξης και προστασίας του ατόμου,
 - το υποκείμενο πρωταρχικών δικαιωμάτων, σταθερά αναγνωρισμένων, εν γένει, ακόμα και στο επίπεδο της πολιτείας,
 - η σχολή των ανθρωπίνων και χριστιανικών αρετών,
 - η κοινότητα Πίστης, ελπίδας και αγάπης,
 - ο χώρος της πρώτης αναγγελίας της χριστιανικής πίστης, της ανάπτυξής της και της μαρτυρίας της,
 - η κατ' οίκον Εκκλησία, ναός της ζωής και της χριστιανικής ανάπτυξης των προσώπων.

Τι σημαίνει ότι ο γάμος είναι ιερό Μυστήριο;

Σημαίνει ότι ο γάμος, ο οποίος βυθίζει τις ρίζες του στην καρδιά του Θεού Δημιουργού, είναι σημείο αποτελεσματικό της ένωσης του Χριστού και της Εκκλησίας (Εφ.5,32). **Ο χριστιανικός γάμος, δηλαδή, φανερώνει και ενσαρκώνει την γαμήλια αγάπη του Χριστού για την Εκκλησία.** «Οι σύζυγοι να αγαπάτε τις γυναίκες σας, όπως ο Χριστός αγάπησε την Εκκλησία» (Εφ.5,25), **δίνοντας τη ζωή του γι αυτήν.** Αυτή η χριστιανική έννοια δεν μειώνει, αλλά επιβεβαιώνει και ενισχύει την ανθρώπινη αξία του γάμου.

Γιατί η συζυγική αγάπη είναι αδιάλυτη;

Οι λόγοι της αδιάλυτης συζυγικής αγάπης είναι:

- η ίδια η φύση της συζυγικής αγάπης που είναι ολοκληρωτική και πιστή,
- το αρχικό σχέδιο του Θεού,
- το καλό των παιδιών,
- το ότι είναι μυστηριακό σημείο της αδιάλυτης αγάπης του Χριστού για την Εκκλησία.

Ποιο είναι το νόημα της συζυγικής σεξουαλικής πράξης;

Αυτή έχει διπλό νόημα: της **ένωσης** (συμπληρωματική δωρεά αγάπης, ολοκληρωτική και οριστική του συζύγου και της συζύγου) και της **τεκνοποίησης** (άνοιγμα προς την γέννηση μιας νέας ζωής).

Είναι ηθικό να εμποδίζεται η τεκνοποίηση;

Οποιαδήποτε συζυγική σεξουαλική σχέση πρέπει να μένει ανοικτή, αφ' εαυτού της, στη μετάδοση της ζωής.

Γι αυτό είναι ενδόμυχα κακή κάθε πράξη η οποία πριν τη συζυγική σχέση, στη διάρκεια της και στις συνέπειές της προτίθεται να καταστήσει αδύνατη την τεκνοποίηση.

Η αντισύλληψη

- αντιπάσεται σοβαρά στην συζυγική αγνότητα,
- αντιπάσεται στο καλό της μετάδοσης της ζωής (τεκνογονική όψη του γάμου) και στην αμοιβαία δωρεά των συζύγων (ενωτική όψη του γάμου),
- τραυματίζει την αληθινή αγάπη και αρνείται τον υπέρτατο ρόλο του Θεού στη μετάδοση της ανθρωπίνης ζωής.

Πώς μπορούν οι σύζυγοι να πραγματοποιούν ηθικά τη ρύθμιση των γεννήσεων;

Με την περιοδική εγκράτεια και την προσφυγή στις άγονες περιόδους της γυναίκας. Η μαρτυρία των ζευγαριών που για χρόνια ζουν σε αρμονία με το σχέδιο του Θεού-Δημιουργού και χρησιμοποιούν νόμιμα, όταν υπάρχει λόγος αρκετά σοβαρός, τις μεθόδους που δίκαια ονομάζονται «φυσικές», βεβαιώνουν

ότι οι σύζυγοι μπορούν να ζουν ανελλιπώς, με κοινή συναίνεση και με πλήρη αυτοπροσφορά, τις απαιτήσεις της αγνότητας και της συζυγικής ζωής.

Γιατί οι διαζευγμένοι και ξαναπαντρεμένοι δεν μπορούν να λάβουν τη Θεία Κοινωνία;

- Δεν μπορούν να λάβουν τη Θεία Κοινωνία, επειδή τους το απαγορεύει αυτή η ίδια η αντικειμενική τους κατάσταση ως διαζευγμένων και ξαναπαντρεμένων, επειδή είναι σοβαρά αντίθετη προς τη διδασκαλία του Χριστού. Δεν πρόκειται για διάκριση εις βάρος τους, αλλά αποτελεί μόνο απόλυτη πιστότητα στο θέλημα του Χριστού, που μας παρέδωσε πάλι και μας εμπιστεύθηκε το αδιάλυτο του γάμου ως δώρο του Δημιουργού.

- Για τους διαζευγμένους και ξαναπαντρεμένους η προσέλευση στην ευχαριστιακή Θεία Κοινωνία επιτρέπεται μόνο μετά από τη μυστηριακή άφεση [=εξομολόγηση με συγχώριο], η οποία είναι δυνατόν να δοθεί μόνο σ' εκείνους οι οποίοι, αφού μετανοήσουν που παρέβηκαν τη διδασκαλία του Χριστού, είναι ειλικρινά διατεθειμένοι να ζήσουν με ένα **τρόπο που δεν αντιβαίνει πια στο αδιάλυτο του γάμου**. Αυτό σημαίνει συγκεκριμένα ότι όταν ο άνδρας και η γυναίκα, για σοβαρούς λόγους – π.χ. για την ανατροφή των παιδιών – δεν μπορούν να ανταποκριθούν στην υποχρέωση του χωρισμού, δεσμεύονται να ζήσουν σε πλήρη εγκράτεια ως αδερφός με αδερφή, **απέχοντας από τις σεξουαλικές συζυγικές πράξεις**. Σ' αυτή την περίπτωση μπορούν να προσέλθουν στην Ευχαριστιακή Θεία Κοινωνία, έχοντας όμως την υποχρέωση να αποφεύγουν το σκάνδαλο (π.χ. φροντίζοντας να λαβαίνουν τη Θεία Κοινωνία σε μια εκκλησία όπου δεν είναι γνωστοί).

Είναι εύκολο για τους συζύγους να ζήσουν τις απαιτήσεις της συζυγικής και οικογενειακής ζωής;

- Εύκολο δεν είναι, αλλά όχι και αδύνατο. Ο Θεός δεν ζητά πράγματα ακατόρθωτα.

- Προπάντων σε όποιον το ζητά από το Θεό, Εκείνος δίνει τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, το οποίο, απελευθερώνοντας

τους συζύγους από την σκληρότητα της καρδιάς, τους καθιστά ικανούς να πραγματοποιήσουν επαρκώς, αν και βαθμιαία, τις ιδιότητες και τους σκοπούς της συζυγικής και οικογενειακής ζωής.

- Στην πορεία προς την αγιότητα, ο Χριστιανός διαπιστώνει τόσο την ανθρώπινη αδυναμία, όσο και την καλοσύνη και την ευσπλαχνία του Κυρίου. Γι' αυτό η άσκηση της χριστιανικής αρετής αλλά και της συζυγικής αγνότητας στηρίζεται στην Πίστη, με την οποία ο χριστιανός συνειδητοποιεί την ευσπλαχνία του Θεού, αλλά και στη μετάνοια, με την οποία δέχεται ταπεινά τη θεία συγχώρηση.

- Είναι συνεπώς απαραίτητη η συχνή και τακτική προσφυγή στην προσευχή, στην Ευχαριστία και στο Μυστήριο της Συμφιλίωσης (εξομολόγηση).

- Το ιδιαίτερο «φορτίο» των συζύγων δεν είναι γλυκό και ελαφρύ, σαν να ήταν μικρό ή ασήμαντο, αλλά γίνεται ελαφρύ επειδή ο Κύριος, και μαζί μ' Εκείνον ολόκληρη η Εκκλησία, το συμμερίζεται.

Ο γάμος και η οικογένεια μπορούν να εξομοιώνονται με άλλο τύπο συμβίωσης;

Απολύτως όχι! Λαβαίνοντας υπ' όψη τη φύση του γάμου και της οικογένειας, χρειάζεται να αποφεύγεται η εξομοίωση ανάμεσα στη νόμιμη οικογένεια και τις λεγόμενες «ντε φάκτο ενώσεις», και επίσης ανάμεσα στην οικογένεια και σε μορφές συμβίωσης εκτός γάμου, είτε ετεροφυλοφιλικές είτε ομοφυλοφιλικές.

Εκτός αυτού, μια τέτοια εξομοίωση δεν βρίσκει καμία βάση σε μια ορθή συνταγματική οργάνωση της πολιτείας.

Ποιο είναι το χρέος της κοινωνίας και του κράτους απέναντι στην οικογένεια;

Η Κοινωνία και το Κράτος έχουν το δικαίωμα και το καθήκον:

- να αναγνωρίζουν τα δικαιώματα της οικογένειας και να υιοθετούν κάθε μέτρο, ικανό να ευνοήσει την εκπλήρωση των καθηκόντων που της ανήκουν,

- να εγγυώνται την πιο ευρεία άσκηση των οικογενειακών δικαιωμάτων και καθηκόντων, προάγοντας επίσης τη γονεϊκή υπευθυνότητα,
- να ευνοούν την ίση αξιοπρέπεια των προσώπων και την υπέρβαση των εμποδίων που εμποδίζουν την εφαρμογή της στην πράξη,
- να προστατεύουν την παιδική ηλικία και τα δικαιώματα των ανηλίκων και των ηλικιωμένων με ανάλογα μέτρα υποστήριξης προς τα νέα ζευγάρια, προς τις κοινωνικά μειονεκτούσες οικογένειες, προς τις πολύτεκνες,
- να υποστηρίζουν την οικογένεια στην εκπλήρωση της κοινωνικής και οικονομικής λειτουργίας της,
- να προσανατολίζουν προς αυτό το σκοπό τις κοινωνικές, οικονομικές και χρηματοδοτικές πολιτικές και τη διοργάνωση των δημοσίων υπηρεσιών,
- να σέβονται την αρχή της «επικουρικότητας», με βάση την οποία το κράτος δεν πρέπει να αντικαθιστά την οικογένεια στην εκπλήρωση του ρόλου της και της λειτουργίας της, αλλά σε περίπτωση ανάγκης να τη βοηθάει και να την υποστηρίζει.
- να δίνουν επαρκή πληροφόρηση γύρω από τις διαδικασίες υιοθεσίας.

Το κράτος οφείλει, ακόμα και με την ανάλογη νομοθεσία, να επιβεβαιώνει, να προστατεύει και να προάγει το γάμο και την οικογένεια, επιφυλάσσοντάς τους την ουσιώδη, μοναδική και αποκλειστική θέση, η οποία τους ανήκει μέσα στην κοινωνία και να μην τα εξισώνει με κανένα άλλο τύπο ένωσης ή συμβίωσης.

Ο Πριμικήριος της Βασιλικής
των Αγ. Αμβροσίου και Καρόλου στη Ρώμη
Mons. Raffaello Martinelli

Για να εμβαθύνει κανείς το θέμα, ιδού μερικά επίσημα κείμενα της Εκκλησίας:

- «Κατήχηση της Καθολικής Εκκλησίας» αρ. 1601-1666, 2331-2400.

- Β' Σύνοδος του Βατικανού: «Χαρά και Ελπίδα», αρ. 47-50.

- Πάπας Παύλος Στ': *Humanae vitae* (Η ανθρώπινη ζωή), 1968.

- Πάπας Ιωάννης Παύλος Β': *Familiaris consortio* (Η οικογένεια) 1982, και *Mulieris dignitatem* (Η αξιοπρέπεια της γυναίκας) 1988.

- Ρωμαϊκή Σύνοδος για τη Διδασκαλία της Πίστεως: *Donum vitae*, 1988, και: *Επιστολή προς τους Επισκόπους της Καθολικής Εκκλησίας σχετικά με τη συνεργασία του άνδρα και της γυναίκας μέσα στην Εκκλησία και τον κόσμο*, 2004.

ΕΚΔΟΣΗ

«Ενοριακές Καμπάνες» - «Τηνιακά Μηνύματα»

Φεβρουάριος 2007